

Elinvoima- ja osaamislautakunta

Elinvoima- ja osaamislautakunnan tehtävänä on järjestää osaamisen ja elinkeinojen edistämisen palvelut ja kotoutumista edistävät palvelut. Lautakunnassa on lisäksi työllisyysjaosto, joka vastaa työvoimapalvelujen järjestämisestä Tampereen seudun työllisyysalueella.

Lautakunta vastaa maaseutuhallinnon paikallisten viranomaistehtävien järjestämisestä, ohjaa työllisyyspolitiikan linjauksia ja seuraa niiden toteutumista, osallistuu elinkeinopolitiikan linjausten valmisteluun ja vastaa elinkeinopalvelujen toteuttamisesta. Lautakunta vastaa myös kaupungin koulutuspolitiikan suuntaviivojen määrittelystä sekä koulutuspoliittisesta ohjauksesta lukuun ottamatta perusopetusta ja varhaiskasvatusta sekä korkeakoulupolitiikkaa.

Lautakunnalla on lisäksi palvelualaan liittyviä erityistehtäviä.

Toimintaympäristön muutokset

Vuonna 2027 elinvoiman palvelualueeseen kuuluvat kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka-, työllisyys- ja kasvupalvelut-, elinkeino- ja innovaatiopolitiikka-, ammatillinen koulutus- ja lukiokoulutus -palveluryhmät. Työllisyys- ja kasvupalvelut -palveluryhmä vastaa lisäksi Tampereen seudun työllisyysalueen toiminnasta. Korkea työttömyys ja kaupungin hankala taloustilanne haastavat edelleen erityisesti työllisyys- ja kasvupalveluiden toimintaa ja kaupungin taloutta.

Kesällä 2026 lanseerattu työllisyyspaketti tukee vuosina 2027–2029 toimenpiteitä, joilla työllisyys- ja kasvupalveluissa voidaan kohdistaa toimenpiteitä vaikean työttömyystilanteen helpottamiseksi. Lisäksi erilaisilla elinkeinopoliittisilla toimilla pyritään vauhdittamaan alueen kasvua ja kilpailukykyä. Ennusteet talouskasvun käynnistymisestä ovat haastavasta tilanteesta huolimatta positiivisia. Erilaiset lainsäädännölliset uudistukset asettavat reunaehjoja ja mahdollisuuksia toiminnan kehittämiseksi.

Tredun uusi strateginen ohjelma ja toiminnanohjauksen kokeilu ohjaavat ammatillisen koulutuksen järjestämistä. Tampereen lukiokoulutuksen korkea suosio asettaa painetta aloituspaikkamäärän kasvattamiselle edelleen. Toisen asteen koulutus on mukana toteuttamassa Tampereen kaupungin kasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen polkua ja sen toimenpiteitä.

Kaupunkitasoinen talouden tasapaino-ohjelma edellyttää edelleen tuottavuuden kasvattamista. Elinvoiman palvelualueella jatketaan erilaisten tekoälyyn, robotiikkaan ja automatiikkaan perustuvien ratkaisujen käyttöönottoa. Kaupunkitasoisesti pyritään kehittämään digitaalisia oppimisympäristöjä ja ratkaisuja eri kouluasteiden tarpeisiin.

Toiminnan tavoitteet

Vuoden 2027 talousarvio ja sen sisältämät vuosittaiset sitovat toiminnan tavoitteet perustuvat Tampereen strategiaan ja sen pohjana olevaan Ilmari Nurmisen pormestariohjelmaan. Elinvoima- ja osaamislautakunnalle kohdistuu vuonna 2027 yhteensä 15 sitovaa toiminnan tavoitetta.

Talousarviotavoitteille on asetettu arviointikriteerit, joiden perusteella toteutumista arvioidaan ja niitä raportoidaan. Arviointikriteerit esitetään talousarvion liiteosassa olevassa taulukossa.

VALTUUSTOKAUDEN TAVOITE		TALOUSARVIOTAVOITE 2027
Tamperelaisten mielen hyvinvointi on vahvistunut	2	Mielen hyvinvoinnin tukea on vahvistettu toisen asteen koulutuksessa

Lasten ja nuorten koulumotivaatio on kasvanut ja oppimistulokset parantuneet	15	Oppivelvollisten kouluarjen tavoitteellisuutta ja säännöllisyyttä ammatillisessa koulutuksessa on vahvistettu varmistamalla koulutuksen toteutuminen ryhmäkohtaisesti täysinä koulupäivinä
	17	Lasten ja nuorten lukutaitoa on vahvistettu.
	18	Ammatillisen tutkinnon on suorittanut vähintään 2900 opiskelijaa ja tutkinnon osia vähintään 1200 opiskelijaa
	19	Toisen asteen tutkinnon suorittaneiden osuus oppivelvollisina aloittaneista opiskelijoista on saavuttanut tavoitetason (lukiokoulutus 89 %, Tredu 70 %)
Alueelliset hyvinvointierot ovat kaventuneet	36	Nuorten työllistymiseen ja kaupunginosa-allianssiin liittyvä tavoite valmistelussa* <i>*Tavoite tarkennetaan talousarviovalmistelun myöhemmissä vaiheissa</i>
Työpaikkojen ja työllisten määrä on kasvanut	40	Yritys- ja työnantajapalveluja on vahvistettu yhden luukun periaatteella ja asiakaskokemus on parantunut
	41	Ammatillisen koulutuksen työelämälähtöisyyttä on vahvistettu lisäämällä työpaikoilla toteutettavien näyttöjen määrää
Työllisyysaste on parantunut	43	Työllisyyspaketin keskeiset toimenpiteet ovat edistyneet tavoitteiden mukaisesti
	44	Vastavalmistuneiden opiskelijoiden työllistymisen edellytykset ovat vahvistuneet korkeakoulukonsernin ja kaupungin yhteistyöllä
Ulkomailla syntyneiden palkansaajien määrä on kasvanut ja työllisyys vahvistunut	45	Osaajahoukuttelun kohdemaamallin kehittäminen ja valmistelutyö työperäisen maahanmuuton hyväksikäytön torjumiseksi ovat edistyneet tavoitellussa aikataulussa
Kärkiosaamisalojen kilpailukykyä ja uudistumista on vauhditettu	46	Puolustusteollisuuden ja kaksikäyttöteknologioiden tki-toimintaa ja yritysten toimintaedellytyksiä Tampereella on vahvistettu

	47	Elinkeinoelämän kasvua, elämys- ja tapahtumakaupungin toimintaedellytyksiä sekä kaupunkilaisten palveluja on edistetty uusilla teknologioilla
Henkilöstön hyvinvointi ja uudistumiskyky ovat vahvistuneet	51	Työntekijäkokemus on pysynyt ennallaan tai parantunut
Talous on tasapainossa	58	Valtuuston hyväksymä talouden tasapaino-ohjelma on edennyt suunnitellusti

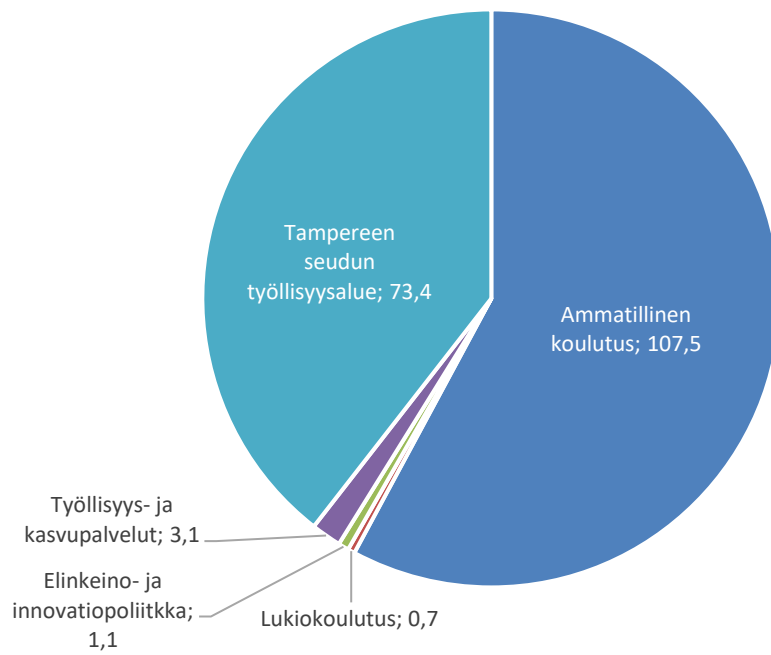
Talous

Elinvoima- ja osaamislautakunnan talous muodostuu neljästä palveluryhmästä (Ammatillinen koulutus, Lukiokoulutus, Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka sekä Työllisyys- ja kasvupalvelut) ja Tampereen seudun työllisyysalueen taseyksiköstä. Toimintatulot muodostuvat pääosin Ammatillisen koulutuksen valtionosuustuloista sekä Tampereen seudun työllisyysalueen kuntien maksuosuuksista. Ammatillisen koulutuksen vuoden 2027 valtionosuudeksi on arvioitu 97,7 milj. euroa. Maksettaviin avustuksiin sisältyy kaupungin maksuosuus työttömyystuista (49,9 milj. euroa). Investointimenot kohdistuvat pääosin ammatilliseen koulutukseen ja lukiokoulutukseen.

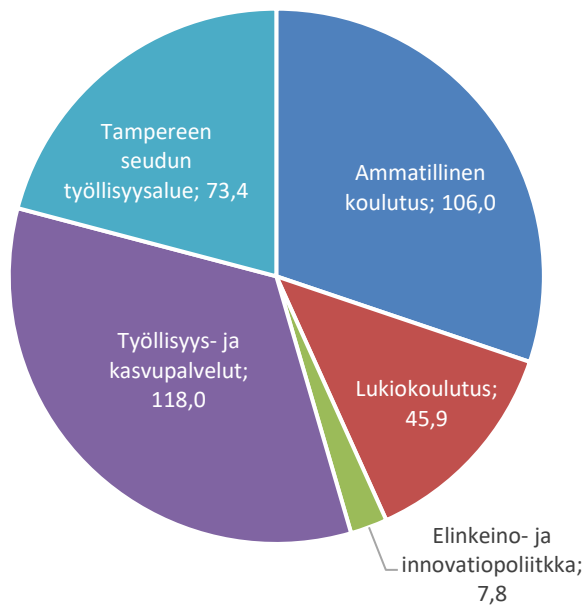
Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027
Toimintatulot			
Myyntitulot	169 725	180 959	176 559
Maksutulot	97	177	434
Tuet ja avustukset	8 586	11 667	9 065
Vuokratulot	269	170	109
Muut toimintatulot	1 790	40	-291
Toimintatulot yhteensä	180 467	193 012	185 876
Valmistus omaan käyttöön	55	60	60
Toimintamenot			
Henkilöstömenot	-129 680	-136 226	-137 151
Palvelujen ostot	-77 038	-94 956	-92 316
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 585	-8 069	-7 937
Avustukset	-70 621	-69 932	-74 958
Vuokramenot	-32 020	-35 176	-37 844
Muut toimintamenot	-733	-969	-843
Toimintamenot yhteensä	-317 622	-345 267	-350 988
Toimintakate	-137 155	-152 255	-165 112
Rahoitustulot ja -menot	-2	0	-16
Poistot ja arvonalentumiset	-1 817	-2 150	-2 120
Tilikauden tulos	-138 974	-154 405	-167 248
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-138 974	-154 405	-167 248

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027
Investointimenot	-2 118	-2 734	-2 535
Nettoinvestoinnit	-2 118	-2 734	-2 535
Pysyvien vastaavien luovutustulot	99	0	0

Toimintatulot 185,9 milj. euroa

Toimintamenot 351,0 milj. euroa

Sitovat erät

Käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta- tulot	Toiminta- menot	Toiminta- kate	Rahoitus- tulot ja -menot	Poistot ja arvonalen- tumiset	Tilikauden tulos
Elinvoima- ja osaamislautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	4 961	-171 659	-166 698	0	-550	-167 248
Ammatillinen koulutus	107 549	-105 963	1 586	-16	-1 570	0
Tampereen seudun työllisyysalue*	73 366	-73 366	0	0	0	0

Investoinnit (1 000 euroa)	Investointi- menot	Rahoitus- osuudet	Netto- investoinnit
Elinvoima- ja osaamislautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	-735	0	-735
Ammatillinen koulutus	-1 800	0	-1 800

Lautakunnan palvelukokonaisuudet

Ammatillinen koulutus

Tampereen kaupunki järjestää ammatillista koulutusta yhteistoiminta-alueen sopimuksen perusteella Tampereen seudun ammattiopisto Tredussa. Tredulla on 13 kampusta, 5 Tampereella ja 9 ympäristökunnissa. Koulutusta järjestetään seuraavilla aloilla: humanistiset ja taidealat, kauppa, hallinto ja oikeustieteet, luonnontieteet, tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT), tekniikan alat, maa- ja metsätalousalat, terveys- ja hyvinvointialat sekä palvelualat.

Opetus- ja kulttuuriministeriö käynnisti 1.1.2026 ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilun 2026–2033. Kokeilun ajaksi Tampereen kaupungille on myönnetty kokeilulupa, joka korvaa varsinaisen järjestämisluvan ja antaa mahdollisuuden järjestää lähes kaikkia ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteeseen kuuluvia tutkintoja. Tampereen kaupungilla on oikeus järjestää myös kuorma- ja linja-auton kuljettajan perustason ammattipätevyyskoulutusta, työvoimakoulutusta, laajennettua oppisopimuskoulutusta, vankilaopetusta ja urheilijoiden ammatillista koulutusta sekä tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta (TUVA). TUVA-koulutukseen sisältyviä lukiolain mukaisia opintoja järjestetään Tampereen kaupungin lukioissa ja päättöarviointien korotuksiin liittyvää yhteistyötä tehdään kaupungin perusopetuksen ja eri kuntien kanssa. Lisäksi Tredu toteuttaa mm. aikuisten perusopetusta sekä pakolaisten kotouttamiskoulutuksia.

Toiminnan painotukset ja keskeiset muutokset

Tredun uusi strateginen ohjelma 2026–2029, Yhdessä vaikuttavin, nostaa Tredun strategiseksi tavoitteiksi opiskelijoiden työllistymisen ja jatko-opintoihin sijoittumisen, osaavan henkilökunnan ja hyvinvoivan yhteisön sekä aktiivisen uudistamisen ja valtakunnallisen edelläkävijyyden. Strateginen ohjelma linkittyy sekä Tampereen kaupunkistrategiaan että ammatillisen koulutuksen valtakunnallisiin tavoitteisiin. Ohjelman mukaisia toimia toteutetaan arjessa mm. sprinttien kautta.

Ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta solmittiin opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa 4-vuotinen sopimus kokeilun tavoitteista ja niiden toteuttamisesta. Vaikuttavuustavoitteita ovat opiskelijoiden työllistymisen ja jatko-opintoihin siirtymisen parantuminen sekä oppimisyhteisön hyvinvoinnin ja toimintakyvyyden vahvistuminen. Toiminnallisiksi tavoitteiksi sovittiin koulutustarjonnan

kehittäminen ennakointitiedon ja alueellisen työmarkkinakysynnän suuntaan, alueen koulutusorganisaatioiden yhteistyön ja työnjaon vahvistaminen, työpaikalla järjestettävän koulutuksen laadun parantaminen ja näyttöjen lisääminen työpaikalla, opiskelijan opetuksen ja ohjauksen laadun ja määrän riittävyyden varmistaminen, henkilöstön osaamispääoman vahvistaminen toimintaympäristön muutosten mukaisesti sekä oppimisympäristöjen kehittäminen lisäämään opiskelijoiden hyvinvointia, yhdenvertaisuutta, turvallisuutta ja yksilöllisiä oppimisen ratkaisuja. Osana toiminnanohjauskokeilua kehitetään yhteistä oppimisympäristöä TAKKin kanssa sen Nirvan toimipisteeseen. Tavoitteiden mukaisia kehitystoimia tehdään arjessa ja niitä sisällytetään tiimien toiminta- ja vuosisuunnitelmiin.

Oppimisen tuen uudistus tuli voimaan ammatillisessa koulutuksessa 1.8.2026. Vuonna 2027 vakiinnutetaan uudistuksen mukaisia oppimisen tuen toimintamalleja, esimerkiksi matalan kynnyksen ryhmä- ja opiskelijakohtaisia tuen muotoja sekä uusia toimintamalleja erityisen tuen tarpeeseen. Lisäksi vahvistetaan uudenlaisia toimintamalleja oppimisen tuen toimijoiden yhteistyöhön.

Tredun toiminnan laatua parannetaan kehittämällä edelleen prosessien toimivuutta, vakiinnutetaan prosessinomistajuuden roolia ja kehitetään prosessien laadun ja toimivuuden arviointia strategisten tavoitteiden saavuttamisen suunnassa. Tiedolla johtamisen kehittämiseen panostetaan edelleen. Lisäksi kehitetään opiskelijapalautteiden keräämistä ja käsittelyä. Tredussa edistetään tekoälyn hyödyntämistä opetus- ja ohjaustyössä sekä muissa työprosesseissa. Lisäksi Tredussa vakiinnutetaan projektitoiminnan organisointi kaupungin projektitoimiston palvelumallin mukaiseksi ja edistetään ammattiprojektipäälliköiden mallia.

Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmä muuttui vuoden 2026 alusta. Rahoitus myönnetään jatkossa toteutuneiden suoritteiden perusteella. Talousarvioehdotus perustuu arvioon vuoden 2027 rahoituksesta. Ammatillisen koulutuksen rahoituspäätökset vuodelle 2027 saadaan vasta valtion talousarvion hyväksymisen jälkeen.

Palvelujen toimintamenot

Palvelu	Toimintamenot, 1 000 euroa
Ammatillinen koulutus, valtionosuudella rahoitettu toiminta	97 702
Muulla valtionosuudella rahoitettu toiminta	2 872
Muu toiminta	6 975
Yhteensä	107 549

*Toimintamenoissa on huomioitu myös poistot

Talous

Käyttötalous (1 000 euroa)	Muutettu	
	TA 2026	TA 2027
Toimintatulot	108 046	107 549
Toimintamenot	-106 323	-105 963
Toimintakate	1 723	1 586
Rahoitustuotot ja -kulut	0	-16
Poistot	-1 450	-1 570
Tilikauden tulos	273	0

Investoinnit (1 000 euroa)	Muutettu	
	TA 2026	TA 2027
Investointimenot	-1 600	-1 800

Lukiokoulutus

Lukiokoulutuksen palveluryhmä käsittää nuorten ja aikuisten lukiokoulutuksen. Vuonna 2027 lukio-opetusta järjestetään kuudessa päivälukiassa ja aikuislukiossa. Tampereen kaupungin lukioilla on viisi erityistä koulutustehtävää: kuvataide ja design, urheilu, luonnontieteet, musiikki ja musiikkiteatteri sekä englanninkielinen IB-opetus. Omina opetussuunnitelmallisina painotuksina ovat matematiikan ja teknologian linja, yhteiskuntatiede-, viestintä- ja skeittilinjat sekä suomen- ja englanninkielinen lukiolinja Bilingual Study Programme (Finnish & English). Lisäksi Tampereen kaupungilla on lupa järjestää lukiokoulutusta englanniksi ja tämä englanninkielinen lukiolinja on Pyykin lukiolla.

Toiminnan painotukset ja keskeiset muutokset

Tampereen kaupungin lukioden opiskelijamäärä kasvaa edelleen aloituspaikkalisäysten vuoksi. Opiskelijamäärän nopea kasvu edellyttää ohjauksen vahvistamista sekä opetushenkilöstön rekrytointeja ja tilaresurssien tarkastelua. Elokuussa 2027 käynnistyy Sammon keskuslukion alainen Hakametsän lukioyksikkö, joka aloittaa osoitteessa Sammonkatu 45. Uuteen yksikköön otetaan sisään 180 opiskelijaa. Volyymimuutos myös kasvattaa opiskelijamäärään sidottuja kaupungin valtionosuustuloja.

Kaupungin talouden tasapainottaminen edellyttää edelleen vuonna 2027 sopeutustoimia. Lukiokoulutuksen suunnitelmissa on huomioitu hallinnon htv-määrän väheneminen ja toimintojen tehostaminen, harrastekurssien vähentäminen, skeittilinjan sisäännoton lopettaminen, lukion pienryhmätoiminnan ja vieraiden kielten opetuksen uudistaminen. Em. toimenpiteiden toteuttaminen edellyttää oppilaitosten yhteistyön lisäämistä ja uudistamista. Esityksiin on sisällytetty oppimateriaali- ja pienhankintojen sekä tuki- ja hallintopalveluiden ostojen kriittinen tarkastelu. Kuitenkin digitalisaation kustannukset kasvavat vuosittain merkittävästi.

Vieraskielisten määrä kasvaa Tampereella ja myös lukiokoulutuksessa, minkä vuoksi hakeutumista lukiokoulutukseen edistetään monikielisiä paremmin palveleviksi. Oppimisen tuen uudistaminen jatkuu 2025 voimaan tulleen lakimuutoksen pohjalta. Pedagogisen kehittymisen painotukset ovat oppimisen tuen toimissa, tekoälyn hyödyntämisessä oppimisen avuksi sekä kieli- ja kulttuuritietoisessa toiminnassa. Keväällä 2027 kehitetään oppimisen tuen ja hyvinvoinnin edistämisen käytänteitä oppimisen tuen koordinaattorin avulla.

Seudullisen lukioyhteistyön koordinointi jatkuu Tampereen kaupungin lukiokoulutuksen toimesta, koordinoinnin rahoitukseen osallistuvat myös kaupunkiseudun muut koulutuksenjärjestäjät. Yhteistyössä eri koulutuksen järjestäjien kanssa edistetään yhdenvertaista ja saavutettavaa lukiokoulutusta.

Palvelujen toimintamenot

Palvelu	Toimintamenot, 1 000 euroa	Suoritemäärä	Yksikkökustannus, euroa/laskennallinen opiskelija
Lukiokoulutus	45 891	4 781	9 599
Yhteensä	45 891		

*Suoriteyksikkö on painotettu opiskelijamäärä. Valtionosuusrahoituksen perusteena olevien laskentapäivien opiskelijamäärät painotetaan: (pvm 20.1. opiskelijamäärä)*7/12 + (pvm 20.9. opiskelijamäärä)*5/12. Opiskelijoiden laskennallisissa määrissä on huomioitu aikuisten oppimäärä kertoimen 0,615 avulla. Aineopiskelijat on sisällytetty aikuisopiskelijamääriin valtionosuusrahoitusperusteiden mukaisesti.

Talous

Käyttötalous (1 000 euroa)	Muutettu	
	TA 2026	TA 2027
Toimintatulot	813	732
Toimintamenot	-43 851	-45 891
Toimintakate	-43 038	-45 159

Investoinnit (1 000 euroa)	Muutettu	
	TA 2026	TA 2027
Investointimenot	-1 074	-675

Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka

Ryhmän tehtävänä on vahvistaa Tampereen kilpailukykyä ja elinvoimaa ohjaamalla kehittämistoimia valittuihin kasvu- ja osaamiskärkiin sekä rakentamalla strategisia kumppanuuksia. Ryhmä edistää yritysten TKI-toimintaa, vauhdittaa uuden liiketoiminnan syntyä ja toteuttaa kaupunki-innovaatioita hyödyntäen dataa ja kestävän digitaalisen murroksen mahdollisuuksia.

Ryhmän palveluihin kuuluvat innovaatio- ja kasvukehityksen kehittäminen, yritysten kasvu- ja rahoitusmahdollisuuksien edistäminen, elinkeinopalvelut, uusien teknologioiden pilotointi kaupunkiympäristössä sekä ulkoisen rahoituksen ja investointien hankinta Tampereen kasvun tueksi. Rakennamme edellytyksiä uusille liiketoiminnoille, työpaikoille ja kestäväälle talouskasvulle. Strateginen elinkeinopolitiikka on kaupunginhallituksen alaista toimintaa ja elinkeinopalvelut elinvoima- ja osaamislautakunnan alaista toimintaa. Palveluryhmää johtaa elinkeino- ja innovaatiojohtaja.

Toiminnan painotukset ja keskeiset muutokset

Palveluryhmä on perustettu vuoden 2026 alussa. Se on muodostunut konsernihallinnosta siirtyneestä strategisen elinkeinopolitiikan yksiköstä sekä elinvoiman palvelualueen elinkeinopalveluista. Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka ryhmässä toimii kaksi yksikköä: kaupunki-innovaatioratkaisut, sekä aluekehitys, data ja teknologiat.

Vuoden 2027 painopisteenä on vahvistaa Tampereen kilpailukykyä, yritysten kasvua, investointeja ja kansainvälisesti kilpailukykyistä innovaatioekosysteemiä. Toimintaa kohdennetaan erityisesti tekoälyyn, datatalouteen, siruteknologiaan, puolustus- ja kaksoiskäyttökäyttötekniikkaan, uudistuvaan teollisuuteen sekä kestäviin ja älykkäisiin kaupunkiratkaisuihin. Samalla vahvistetaan strategisia kumppanuuksia yritysten, korkeakoulujen, tutkimuslaitosten, muiden kaupunkien ja kansainvälisten verkostojen kanssa.

Keskeisiä muutoksia ovat Tech Hub Finlandin vakiinnuttaminen yritysveltoiseksi innovaatioalustaksi, fyysisen tekoälyn nostaminen strategiseksi kehittämiskohteeksi, testi- ja innovaatioympäristöjen tuotteistaminen yrityksille sekä kansainvälisen yhteistyön laajentaminen. Ulkoisen rahoituksen hyödyntämistä ja toiminnan vaikuttavuuden seuranta kehitetään entistä strategisemmaksi ja tulospäruusteisemmaksi.

Palvelujen toimintamenot

Palvelu	Toimintamenot, 1 000 euroa
Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka	5 254
Aluekehitys, data ja teknologiat	1 293
Kaupunki-innovaatiot	1 282
Yhteensä	7 829

Talous

Käyttötalous (1 000 euroa)	Muutettu	
	TA 2026	TA 2027
Toimintatulot	1 259	1 098
Toimintamenot	-8 283	-7 829
Toimintakate	-7 024	-6 731

Työllisyys- ja kasvupalvelut

Palveluryhmä vastaa Tampereen seudun työllisyysalueen toiminnasta seudullisen yhteistoimintasopimuksen mukaisesti. Työllisyysalueen toimintaa kuvataan tarkemmin sitä koskevassa talousarviotekstissä. Palveluryhmä järjestää lisäksi kaupungin yleisen toimialan mukaiset työllisyyden, yritysten ja yrittäjyyden palvelut. Tehtäviin kuuluvat kotoutumisen palvelujen koordinointi elinvoiman palvelualueella ja koko kaupungin tasolla siltä osin, kun kyse ei ole työllisyysalueen tehtäväksi määritellyistä tehtävistä sekä kansainvälisten osaajien houkutteluun, rekrytointiin ja pitovoimaan liittyvät palvelut. Palveluryhmä vastaa kansainvälistä suojelua saavien vastaanottoon liittyvistä kaupungin lakisääteisistä tehtävistä. Palveluryhmän tehtäviin kuuluvat myös Ohjaamon koordinointi, työllisyyden- ja kotoutumisen edistämisen avustukset, kuntatyöllistäminen ja palveluryhmän tehtäväkenttään kuuluvien erillisohjelmien koordinointi.

Toiminnan painotukset ja keskeiset muutokset

Yleisen toimialan mukaisilla palveluilla täydennetään työllisyysalueen palveluvalikoimaa ja vahvistetaan kasvavan ja kansainvälistyvän kaupungin erityispiirteitä työllisyyden, yrittäjyyden ja kilpailukyvyyn edistämiseksi. Palveluja toteutetaan julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoista rakentuvassa palveluekosysteemissä. Työllisyysstrategia ja siihen liittyvä kansainvälisen työvoiman saatavuuden ja pitovoiman tiekartta suuntaavat työllisyyden edistämisen toimintaa kysyntälähtöisyyteen.

Talousarvio sisältää Tampereen maksuosuuden työllisyysalueesta sekä kaupungille työttömyysturvasta tulevat maksuosuudet.

Pitkään jatkunut talouden matalasuhdanne ja heikko työllisyystilanne ovat kasvattaneet kaupungin työttömyysturvamenoja ja työllisyyspalvelujen tarvetta. Vastauksena tähän on kaupunkitasoisesti valmisteltu työllisyyspaketti, joka sisältää useita eri toimenpiteitä, joiden tavoitteena on kasvattaa työllisyyttä, lisätä työpaikkoja, tukea yrittäjyyttä, vahvistaa työmarkkinoiden dynamiikkaa sekä pienentää työttömyysturvamenoja. Toteutus alkaa täysimääräisesti vuonna 2027. Taloudellisen nettovaikuttavuuden

arvioidaan kääntyvän positiiviseksi kolmessa vuodessa toimenpiteiden jatkuessa. Työllisyyspakettiin rakennetaan seurantajärjestelmä toimeenpanon ohjaamista ja raportointia varten.

Työnvälitys- ja työnantajapalveluissa painottuvat työvoimapula-, kasvu- ja kärkitoimialojen työvoima- ja osaamistarpeiden ennakointi sekä työvoimavarannosta huolehtiminen. Työvoiman saatavuus ja laadukas työvälitys ovat toiminnan ytimessä. Toiminnassa panostetaan aktiiviseen asiakaskontaktointiin ja kumppanuuksissa tehtävään työhön. Ostopalveluja kehitetään kysyntälähtöisimmiksi, vaikuttavammiksi ja kustannustehokkaammiksi. Data- ja digi-infrastruktuuria kehittämällä edistetään tiedolla johtamista sekä asiakaslähtöisten ja vaikuttavien palveluiden kehitystyötä.

Yrittäjyyden, yritysten ja kansainvälisen työvoiman palveluissa edistetään yritystoiminnan käynnistämisen edellytyksiä sekä polkuja yrittäjyyteen. Alueen yritysten ja startup-toiminnan (startup.Tampere) kasvua vahvistetaan palveluverkkoa ja digitaalisia palveluita kehittämällä sekä kansainvälisyyttä tukemalla. Toiminta perustuu yhteistyöhön alueen korkeakoulujen, oppilaitosten ja elinkeinoelämän kanssa. Kansainvälisen työvoiman palvelut tuotetaan International House Tampereessa. Palveluissa keskiössä on työnantajille suunnattu kansainvälisen rekrytoinnin tukeminen, osaajien houkuttelu kohdemaista sekä kansainvälisen työvoiman osaamisen ja kielitaidon kehittäminen ja työllistymisen tukeminen. Kansainvälistä suojelua saaville tuotetaan vastaanoton ja kotoutumisen palveluita, jotka vahvistavat heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymistä.

Monialaisissa työllisyyspalveluissa tiivistetään edelleen yhteistyötä Pirhan ja Kelan kanssa mm. yhteisten projektien puitteissa. Vuonna 2027 käynnistetään työ- ja toimintakyvyn arviointipalvelu sekä uudistetaan välityömarkkinat vaikuttavuusperusteisiksi, 12 kuukauden työsuhteisiin perustuviksi palveluiksi. Lisäksi otetaan käyttöön Tredun pajakoulumalli ja vahvistetaan nuorten työelämäpolkuja mm. kaupunginosa-allianssin ja nuorten työllisyysohjelman puitteissa. Toimenpiteitä toteutetaan työllisyyspaketin uusina avauksina ja niiden vaikuttavuutta seurataan systemaattisesti.

Palvelujen toimintamenot

Palvelu	Toimintamenot, 1 000 euroa
Työttömyysturvamenot	49 900 000
Työllisyysalueen maksuosuus	44 002 244
Yrittäjyyden, yritysten ja kansainvälisen työvoiman palvelut	8 203 082
Työllisyyspaketti *	7 559 500 **
Työnvälitys- ja työnantajapalvelut	2 865 687
Muut tuet ja avustukset	2 741 184
Monialaiset työllisyyspalvelut	1 487 897
Lautakunnan myöntämät avustukset	1 179 406
Yhteensä	117 939 000

* Työllisyys- ja kasvupalveluihin kohdistuvat toimenpiteet

**Kokonaisrahoitus vuoden 2027 talousarviossa

Talous

Käyttötalous (1 000 euroa)	Muutettu	
	TA 2026	TA 2027
Toimintatulot	4 235	3 131
Toimintamenot	-108 151	-117 939
Toimintakate	-103 916	-114 808

Investoinnit (1 000 euroa)	Muutettu	
	TA 2026	TA 2027
Investointimenot	-60	-60

Tampereen seudun työllisyysalue

Tampereen seudun työllisyysalue järjestää ja tuottaa työvoimapalvelujen järjestämisestä annetun lain mukaiset palvelut sekä muussa lainsäädännössä työvoimaviranomaiselle säädetty tehtävät 15 kunnan muodostamalle yhteistoiminta-alueelle yhteistoimintasopimuksen mukaisesti. Tampere toimii vastuukuntana ja kuntien yhteisenä toimielimenä on elinvoima- ja osaamislautakunnan työllisyysjaosto. Vuoden 2027 alusta työllisyysalueeseen kuuluvat Tampere, Akaa, Juupajoki, Kangasala, Kuhmoinen, Lempäälä, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Pälkäne, Ruovesi, Valkeakoski, Vesilahti, Virrat ja Ylöjärvi. Urjala siirtyy 1.1.2027 alkaen osaksi Pirkanmaan läntistä työllisyysaluetta. Tampereen seudun työllisyysalue vastaa muiden sopijakuntien kuin Valkeakosken kaupungin osalta myös kotoutumisen edistämisestä annetun lain 2 luvussa kunnille säädettyistä tehtävistä 18–64-vuotiaiden osalta lukuun ottamatta perheen kotoutumissuunnitelmaa.

Työvoimaviranomaisen vastuulla olevia keskeisiä lakisääteisiä palveluja ovat työnhakijapalvelut, työnantajapalvelut ja alkavan yrittäjän palvelut. Tehtäviin kuuluu myös palvelujen hankinta sekä avustusten myöntäminen ja maksatus sekä työttömyysturvaan liittyviä tehtäviä. Työllisyysalueen palvelut järjestetään hyödyntäen yksityisen ja 3. sektorin palveluekosysteemiä yhteistyössä sopijakuntien, hyvinvointialueen, oppilaitosten ja muun kumppanuusverkoston kanssa. Lakisääteiset työvoimapalvelut integroituvat kuntien elinvoimaekosysteemiin.

Työllisyysalueen toiminnalla edistetään työpaikkojen ja työllisten määrän kasvua sekä korkeaa ja laadukasta työllisyysastetta. Vaikea työttömyys on lisännyt palvelujen tarvetta ja heijastuu kuntien talouteen palvelu- ja työttömyysturvamenoina. Virinnyt talouden positiivinen käänne näkyy työttömyydessä viiveellä. Työllisyysalueen talousarviovalmistelussa lähtökohtina ovat olleet kansalliset tavoitteet ja lainsäädäntö, kaupunki- ja työllisyysstrategian painotukset sekä talouden tasapainotusohjelma. Työllisyysalueen laskutuksessa siirrytään kuntakohtaisiin toteumiin perustuvaan laskutukseen työvoimaviranomaisen maksamien tukien ja korvausten osalta. Työllisyysalueen talousarviossa vähennetään 5 milj. euroa kolmannen sektorin palkkatukimäärärahaa, ja vapautuvaa rahoitusta voidaan sopijakunnissa kohdentaa kuntien esittämien toiveiden mukaisesti esimerkiksi yleisen toimialan mukaiseen työllisyyden edistämiseen.

Työllisyysalueen toiminta on osa työllisyys- ja kasvupalvelujen palveluryhmää, ja talous on kirjanpidollisesti eriytetty taseyksikön avulla.

Toiminnan tavoitteet

Vuoden 2027 talousarvio ja sen sisältämät vuosittaiset sitovat toiminnan tavoitteet perustuvat Tampereen strategiaan 2035, ja sen pohjana olevaan Ilmari Nurmisen pormestariohjelmaan, sekä seudulliseen työllisyysstrategiaan, joka on Tampereen strategiaa tarkentava erillisohtelma. Elinvoima- ja osaamislautakunnan työllisyysjaostolle kohdistuu kolme sitovaa toiminnan tavoitetta. Talousarviotavoitteille on asetettu arviointikriteerit, joiden perusteella toteutumista arvioidaan ja niitä raportoidaan. Arviointikriteerit esitetään talousarvion liiteosassa olevassa taulukossa.

VALTUUSTOKAUDEN TAVOITE	TALOUSARVIOTAVOITE 2027
Työpaikkojen ja työllisten määrä on kasvanut	Työllisyyden edistämisen ekosysteemipohjainen kumppanuusmalli on rakennettu ja vakiinnutettu
Työllisyysaste on parantunut	Työvälistystä on kehitetty vastamaan työmarkkinoiden tunnistettuihin työvoimatarpeisiin
Työvoiman saatavuus on parantunut	Työnhakijoiden työmarkkinavalmiuksia ja osaamista on parannettu vaikuttavilla työllistymistä edistävillä ja tukevilla palveluilla

Talous

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	Muutettu TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Liikevaihto	75 475	71 191	72 615	74 068	75 549
Liiketoiminnan muut tuotot	3 184	2 175	2 218	2 262	2 308
Materiaalit ja palvelut					
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-208	-151	-154	-157	-160
Palvelujen ostot	-18 433	-18 328	-18 695	-19 069	-19 450
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-27 016	-27 623	-28 176	-28 739	-29 314
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-4 665	-4 845	-4 942	-5 041	-5 142
Muut henkilösivukulut	-970	-1 013	-1 033	-1 054	-1 075
Liiketoiminnan muut kulut	-27 367	-21 405	-21 833	-22 270	-22 715
Liikelylijäämä (-alijäämä)	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0	0	0	0	0

Rahoituslaskelmaa ei esitetä, koska laskelmalla ei ole lukuja.

LIITE: Talousarviotavoitteiden arviointikriteerit

Talousarviotavoitteiden etenemistä arvioidaan kolme kertaa vuodessa. Huhtikuun ja elokuun osalta toteumaa arvioidaan osana toiminnan ja talouden katsausta. Vuoden lopun tilanne esitetään tilinpäätöksessä. Tavoitteiden toteumissa pyritään selkeään arvioitavuuteen. Tavoitteille on asetettu arviointikriteerit, joiden perusteella toteutumista arvioidaan ja niitä raportoidaan. Arviointikriteerit asetetaan lautakunnille, työllisyysjaostolle ja kaupunginhallitukselle vastuutetuille tavoitteille.

Arviointikriteerit on esitetty alla olevassa taulukossa.

Elinvoima- ja osaamislautakunta:

Nro	Talousarviotavoite 2027	Arviointikriteeri(t)
2	Mielen hyvinvoinnin tukea on vahvistettu toisen asteen koulutuksessa	1) Tredussa ammattiosaajan työkykypassin pilotti on toteutettu onnistuneesti vähintään yhdellä osaamisalalla 2) Mielen palvelupolut –kokonaisuuden toteutus lukioissa on edistynyt suunnitelmien mukaisesti. Jos molemmat osa-alueet toteutuvat, tavoite toteutui. Jos toinen osa-alueista toteutuu, tavoite toteutui osittain. Jos kumpikaan ei toteudu, tavoite ei toteutunut.
15	Oppivelvollisten kouluarjen tavoitteellisuutta ja säännöllisyyttä ammatillisessa koulutuksessa on vahvistettu varmistamalla koulutuksen toteutuminen ryhmäkohtaisesti täysinä koulupäivinä	Arviointikriteerinä opetuksen ja ohjauksen toteutuminen 5 päivänä viikossa vähintään 5 tuntia päivässä. Tavoitetaso tarkennetaan pormestarin talousarvioesitykseen. Toteutui / ei toteutunut.
17	Lasten ja nuorten lukutaitoa on vahvistettu.	1) Lukeva varhaiskasvatus -kyselyyn on vastannut 80 % varhaiskasvatuksen yksiköistä. 2) Perusopetuksen lukuvuosisuunnitelmiin sisältyvät Lukeva Tampere -ohjelman mukaiset toimenpiteet on määritelty ja niiden toteutumista seurataan systemaattisesti. 3) Lukioiden lukuvuosisuunnitelmiin sisältyvät Lukeva Tampere -ohjelman mukaiset toimenpiteet on määritelty ja niiden toteutumista seurataan systemaattisesti, ja digilukiseulan tuloksista on koottu kaikkia kaupungin lukioita koskeva tietovaranto.

		4) Kirjaston kouluyhteistyön tarjotinta on kehitetty ja laadittu lukutaitotyön vaikuttavuuden mittarit sekä luokka-astekohtaiset kattavuustavoitteet koulupoluittain. Jos 3–4 osa-aluetta toteutunut, tavoite toteutui. Jos 2 osa-aluetta toteutunut, tavoite toteutui osittain. Jos 0–1 osa-aluetta toteutunut, tavoite ei toteutunut.
18	Ammatillisen tutkinnon on suorittanut vähintään 2900 opiskelijaa ja tutkinnon osia vähintään 1200 opiskelijaa	Ammatillisen tutkinnon on suorittanut vähintään 2900 opiskelijaa ja tutkinnon osia vähintään 1200 opiskelijaa. Jos molempien tavoitetaso saavutetaan, tavoite toteutui. Jos joko tutkinnon suorittaneiden määrä tai tutkinnon osia suorittaneiden määrä jää alle tavoitetason, tavoite toteutui osittain. Jos molemmat jäävät alle tavoitetason, tavoite ei toteutunut.
19	Toisen asteen tutkinnon suorittaneiden osuus oppivelvollisina aloittaneista opiskelijoista on saavuttanut tavoitetason (lukiokoulutus 89 %, Tredussa 70 %)	Valmistuneiden osuus lukiokoulutuksessa on 89 % ja Tredussa 70 % ikäluokasta. Jos molempien tavoitetaso saavutetaan, tavoite toteutui. Jos joko lukiokoulutuksessa tai Tredussa valmistuneiden osuus jää alle tavoitetason, tavoite toteutui osittain. Jos osuus jää molemmissa alle tavoitetason, tavoite ei toteutunut.
36	Nuorten työllistymiseen ja kaupunginosa-allianssiin liittyvä tavoite valmistelussa	Tavoite ja kriteerit tarkennetaan talousarviovalmistelun myöhemmissä vaiheissa
40	Yritys- ja työnantajapalveluja on vahvistettu yhden luukun periaatteella ja asiakaskokemus on parantunut	Yritys- ja työnantajapalvelujen asiakaskokemus on parantunut vuoteen 2026 verrattuna. Toteutui / ei toteutunut.
41	Ammatillisen koulutuksen työelämälähtöisyyttä on vahvistettu lisäämällä työpaikoilla toteutettavien näyttöjen määrää	Osaamisen näytöistä vähintään 75 % on toteutunut työpaikoilla. Toteutui / ei toteutunut.
43	Työllisyyspaketin keskeiset toimenpiteet ovat	Arvioitavina toimenpiteinä työ- ja toimintakyvyn arviointipalvelu sekä välityömarkkinoiden vaikuttavuuden kehittäminen.

	edistyneet tavoitteiden mukaisesti	Kriteerit: 1) toteutuneiden arviointien määrä 360 2) työttömyysetuudelta pois siirtyneiden arviointipalvelun asiakkaiden määrä 140 3) Käynnistyneiden välityömarkkinajaksojen määrä 230 Jos kaikki kolme kriteeriä täyttyvät, tavoite toteutui. Jos kaksi kriteereistä täyttyy, tavoite toteutui osittain. Jos 0–1 kriteereistä täyttyy, tavoite ei toteutunut.
44	Vastavalmistuneiden opiskelijoiden työllistymisen edellytykset ovat vahvistuneet korkeakoulukonsernin ja kaupungin yhteistyöllä	Työllisyys- ja kasvupalvelujen ja korkeakouluyhteisön yhteistyömalli on rakennettu ja sen seuranta ja arviointi käynnistetty. Toteutui / ei toteutunut.
45	Osaajahoukuttelun kohdemaamallin kehittäminen ja valmistelutyö työperäisen maahanmuuton hyväksikäytön torjumiseksi ovat edistyneet tavoitellussa aikataulussa	1)Kohdemaamallin maakohtaiset analyysit täydentyvät ja kumppanuustyöryhmät käynnistävät toimintansa. 2)Käynnistetään suunnittelu työperäisen maahanmuuton hyväksikäytön torjumiseksi. Jos molemmat osa-alueet toteutuvat, tavoite toteutuu. Jos toinen osa-alueista toteutuu, tavoite toteutuu osittain. Jos kumpikaan ei toteudu, tavoite ei toteudu.
46	Puolustusteollisuuden ja kaksikäyttöteknologioiden tki-toimintaa ja yritysten toimintaedellytyksiä Tampereella on vahvistettu	1)Hankerahoitus Tampereen klusterin aseman vahvistamiseksi puolustusteollisuuden ja kaksikäyttöteknologioiden kansallisena veturina on varmistettu 2)TKI-ympäristön rakentaminen Kaanaan alueella on edistynyt tavoitteiden mukaisesti ja alan tki-keskuksen syntymistä on edistetty kansallisella edunvalvonnalla 3)Alan tki-ekosysteemin aktiivisuus on noussut edelliseen vuoteen verrattuna (Business Tampereen seuranta) 4)Vientiprojekteihin osallistuneiden yritysten määrä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna (Business Tampereen seuranta) Jos vähintään 3 osa-alueista toteutuu, tavoite toteutuu. Jos 2/4 osa-alueista toteutuu, tavoite toteutuu osittain. Jos 0-1 osa-alueista toteutuu, tavoite ei toteutunut.

47	Elinkeinoelämän kasvua, elämys- ja tapahtumakaupungin toimintaedellytyksiä sekä kaupunkilaisten palveluja on kehitetty uusilla teknologioilla.	1)Tapahtuma- ja matkailuassistentin jatkokehitystoimenpiteet yhdessä paikallisen elinkeinoelämän kanssa ovat käynnistyneet. 2)Uusien käyttötapausten suunnittelu tapahtuma- ja matkailuassistentin rinnalle on edistynyt ja ensimmäinen jatkokehitysversion on valitun kohderyhmän testikäytössä. Jos molemmat osa-alueet toteutuvat, tavoite toteutuu. Jos toinen osa-alueista toteutuu, tavoite toteutuu osittain. Jos kumpikaan ei toteudu, tavoite ei toteudu.
51	Työntekijäkokemus on pysynyt ennallaan tai parantunut	Ennallaan pysyminen tai paraneminen työntekijäkokemuskyselyn tuloksissa (QWL ja eNPS). Jos molemmat (QWL ja eNPS) ovat parantuneet ja/tai pysyneet ennallaan, tavoite toteutuu. Jos vain toinen on parantunut ja/tai pysynyt ennallaan, tavoite toteutuu osittain. Jos kumpikaan ei parannu ja/tai pysy ennallaan, tavoite jää toteutumatta. Verrataan edellisen vuoden vastaavan ajankohdan kyselyyn.
58	Valtuuston hyväksymä talouden tasapaino-ohjelma on edennyt suunnitellusti	Vuodelle 2027 kohdistetun säästötavoitteen saavuttaminen. Mikäli tavoitteesta on saavutettu: - 90-100 % > tavoite toteutuu - 50-90 % > tavoite toteutuu osittain - alle 50 % > tavoite ei toteudu Toteutumista määrittävä ehto: Tavoite voi toteutua tai toteutua osittain vain, jos toimintayksikkö on pysynyt talousarvion sitovuustasossa.

Työllisyysjaosto:

Nro	Talousarviotavoite 2027	Arviointikriteeri(t)
39	Työllisyyden edistämisen ekosysteemipohjainen kumppanuusmalli on vakiinnutettu ja sen toimeenpano etenee tavoitteiden mukaisesti	Työllisyysstrategian viidelle painopisteelle on yhteistyöverkostossa sovittu vuoden 2027 kärkitoimenpiteet ja niille mittarit, ja toimeenpano etenee suunnitelman mukaisesti. Toteutui / ei toteutunut.

42	Työnvälitystä on kehitetty vastamaan työmarkkinoiden tunnistettuihin työvoimatarpeisiin	1)Hoidettujen rekrytointitoimeksiantojen määrä Tampereella ja seudulla on noussut edellisen vuoden tasosta. 2)Työnvälitysten määrä on noussut edellisen vuoden tasosta (A-TMT). 3)Henkilöasiakkaiden asiakaspalautteissa kysymys: ”tapaaminen edisti työllistymistäni” on vähintään tasolla 3,5 ja työnantaja-asiakkaiden asiakaspalautteissa NPS on yli 70. Jos kaikki kriteerit täyttyvät, tavoite toteutuu. Jos kaksi kriteereistä täyttyy, tavoite toteutuu osittain. Jos kriteeristä yksi tai ei yhtään toteutuu, tavoite ei toteutunut.
48	Työnhakijoiden työmarkkinavalmiuksia ja osaamista on parannettu vaikuttavilla työllistymistä edistävillä ja tukevilla palveluilla	Heikossa työmarkkina-asemassa olevia on työllistymistä edistävässä ja työllistymistä tukevissa palveluissa keskimäärin vähintään 4000 kuukaudessa. Palveluille on määritelty vaikuttavuusmittarit ja -tavoitteet. Toteutui / ei toteutunut.